

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
92-54-092	28-10-2015

До Председателя на Комисията
Международноправна дейност
към Висшия съдебен съвет
ГОСПОЖА СОНЯ НАЙДЕНОВА

ДОКЛАД

За КНД
А. Карпов
213 28.10.15

Относно участие в 56-та среща на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, проведена в гр. Брюксел, Белгия на 15 и 15 октомври 2015 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НАЙДЕНОВА,

В качеството ми на национално лице за контакт към Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела /ЕСМГТД/, взех участие в редовната нейна 56-та среща, която се проведе в Брюксел на 15 и 16 октомври 2015 г. и за която представям на Вашето внимание настоящия доклад.

По време на срещата бяха разгледани теми при следния дневен ред:

1. Откриване на сесията
2. Представяне работата на Работна група към ЕСМГТД относно работа по *популяризирането ѝ сред обществото*
3. Доклад на Работна група към Европейския съвет относно *електронното правосъдие*
4. Доклад на Работна група към ЕСМГТД за изработване помагала за попълване на формулярите по РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 4/2009 НА СЪВЕТА от 18 декември 2008 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка

5. *Новият Европейски съдебен атлас* и базата данни, които ще се включват в него. Породените от това задължения на държавите – членки.

6. Практически правила относно приложимостта и компетентността в областта на *международни спорове между работодател и работник*

7. **ОСНОВНА ТЕМА НА СРЕЩАТА** - Ревизираният регламент за признаване и изпълнение на чуждестранни решения - **РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1215/2012 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА** от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела - проблеми относно процедури и компетентен съд, представителство, дължими такси, обжалване, продължителност на процедурата, оценка на промените, евентуални практически проблеми и решения

8. Следващите инициативи на Мрежата.

По т.1. Представителят на ЕК запозна националните лица за контакт с дейността, свързана с приемането на различни европейски инструменти или изменение на съществуващите такава:

- В момента се подготвя доклад по приложението на **РЕГЛАМЕНТ(ЕО) № 805/2004 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА** от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания. Работи добре, не са необходими промени, но, за съжаление, не е достатъчно познат на практикуващите правници, гражданите и съдиите.

- към настоящия момент се работи по промени в **РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 2201/2003 НА СЪВЕТА** от 27 ноември 2003 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, тази е била и темата на срещата през миналата година в Рим, промените ще се приемат през 2016 г. и ще са сериозни.

- през юли 2015 г. в ЕК е проведена среща, като е взето решение за ревизиране на Директивата за медиацията, направени са публични консултации. От особена важност е да се изследва мнението на съдилищата.

По т.2. Представителят на Германия докладва за създадената Работна група с основна задача - да работи за популяризиране на Мрежата в обществото.

В проект е изработването на *брошура*, работи се по усъвършенстването на *уеб-страницата*, по преводите на всички езици на информацията в него, по *разширяване на базата данни*, включително и по отношение на националните лица за контакт. Предвидено е и публикуването на *годишен доклад*, който да се публикува на уеб-страницата.

По т. 3. Представителят на Португалия запозна участниците с *проекта e-book*: Проектът ще съдържа статистически данни и информация, предоставена от държавите - членки относно дейността на мрежата и различните клонове на правото и правоприлагането. Ще се изработи електронен формуляр, ще се създаде група за контакт, състояща се от технически специалисти, които да осъществяват видеоконферентни връзки на различни нива. Ще се изработи въпросник, който ще се попълва от държавите -членки, с оглед събиране на базата данни.

По т. 4. Представителят на Обединеното Кралство запозна присъстващите с работата по изработването на справочник по приложението в практиката на формулярите към РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 4/2009 НА СЪВЕТА от 18 декември 2008 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка. За това ще е необходима съдействието на централните органи по Регламента.

Темата ще бъде дискутирана по време на следващата среща, заедно. регламента за родителската отговорност.

По т. 5. Широко бе обсъден новият Европейски съдебен атлас. Понастоящем в него са включени информационните брошури на 18 държави, тъй като другите все още не са изпратили информацията. От българска страна тези информационни брошури бяха изработени за първоначалната версия на Атласа от членовете на Вътрешната мрежа, заедно с националното лице за контакт Вероника Николова през 2007 - 2008 г., а миналата година бяха ревизирани отново от нас, за да бъдат влюбени в Европейския съдебен портал.

Намирам за необходимо да бъде извършена проверка дали от българска страна е изпратена цялата необходима за актуализацията информация, по конкретно относно: материята по призоваване, приложимо право, медиация, видеоконференция/.

От страна на представителя на Унгария бе посочено, че към настоящия момент много малко от брошурите са преведени на различните езици в ЕС, като от ЕК уточниха, че от изпратените 11 000 страници са преведени вече 5 000, което е почти половината от огромния обем информация сравнително законодателство.

Системата в Портала се актуализира на всеки 11 месеца.

Новият Европейски съдебен атлас към Европейския портал ще бъде инструмент от съществено значение за международноправното сътрудничество и се очаква да намери голямо практическо приложение.

Той е предназначен да предоставя информация относно законодателството и юриспруденцията на държавите - членки и за тях съществува задължение за периодично му актуализиране. Целта е да замести базата данни на досега съществуващия и функциониращ много добре Европейски съдебен атлас, подпомагайки същевременно и други проекти - например Проекта e-CODEX.

Как ще функционира? Държавите - членки имат задължението, както посочих по-горе, да изпращат актуализираната информация /8 от тях автоматично и другите - механично/ относно компетентността на съдебните органи в държавите, централни органи, съдилища, по региони и централизирано, включително и техните индивидуализиращи данни. Новият атлас ще започне работа след 26.10.2015 г., а информацията ще се попълва и актуализира до края на годината.

Предимства: бързина, голям обем информация, актуализация от самите държави - членки.

По отношение на проекта e-CODEX на националните лица за контакт ще бъде изпратена електронна версия, като той ще бъде достъпен онлайн.

По т. 6. Представителят на Обединеното кралство запозна участниците с работата на Работната група, която има за задача да установи разликите в приложението на Брюксел 1 / РЕГЛАМЕНТ 44, РЕВИЗИРАН СРЕГЛАМЕНТ 1215 / и Рим 1 / РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 593/2008 на ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 17 юни 2008 година

относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) / относно трудовите правоотношения, /включително в транспортната сфера/ и големият проблем с уволненията на работниците.

Работи се по конкретизиране на разликите относно: - приложим закон, - релевантни норми относно стажа на работника, практиката на съдилищата, дефиниции на основните понятия по двата Регламента и тяхното съпоставяне, практиката на АСПЧ.

Изследването на групата на включва статистика на националните казуси.

По т. 7. Обсъждане на *Брюксел 1a* - основна тема на срещата.

С ревизията на този Регламент бяха въведени *множество съществени промени* в материята по признаването и изпълнението на чуждестранните решения. - най-основното от тях е *премахването на екзекватурата*, такава, каквато съществуваше при Регламент 44.

Нови моменти:

1/ страните могат да осъществят изпълнение на решението бързо и без големи разходи:

- те не трябва първо да получат Декларация за изпълнение,
- изпълнението се извършва на базата на конкретно изброени в Регламента документи и при необходимост - превод,
- въведена е забрана за изискване от страна на съда на гаранции по отношение на чуждестранните решения,
- по този Регламент вече не е в сила принципът за взаимното признаване на съдебните решения,
- изпълнението по отношения на чуждестранните решения трябва да се подчинява на същите норми, като тези по отношение на вътрешните актове,
- мерките по изпълнението следва да са приложими, допустими и изпълняеми по националното право там, където ще се изпълнява
- по отношение на обжалването следва да се прилагат същите норми, както и при националните решения, унификация на съдилищата по обжалването.

Представителят на Обединеното кралство подчерта важността на Регламента.

Като представител на България взех думата, за да подчертая, че все още е много рано за обсъждане на практическо проблеми, възникнали в резултат на въведените изменения, тъй като този инструмент се прилага едва от няколко месеца. Важно е, обаче, да започне да се обсъжда и от теоретична гледна точка, защото основният момент тук е автоматичното признаване на съдебните решения, премахването на екзекватурата и въвеждането на възможността съдилищата изрично да постановят, че липсват на основания за признаване. Проблемите са много и все още не си готови за тях, но в областта на международноправното сътрудничество по граждански и търговски дела това е Регламентът с най-много практическо приложение, така че трябва добре да бъде изучен и обсъден.

ПРИЗНАВАНЕ НА РЕШЕНИЯТА:

Съществуват различни форми на признаване на постановените в една държава съдебни решения, в друга:

- молба за признаване по съдебен път на решението - такава беше уредбата по Регламент Брюксел 1, сега с РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1215/2012 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела съдебните решения не се нуждаят от признаване, но такава възможност съществува, въведена в нормата на чл. 37 от Регламента.

- молба за отказ о признаване: Понастоящем след промените няма задължително производство за признаване на решенията, а съществува възможност за отказ за признаването им. Сравнителният анализ на уредбата в различните държави - членки, базиран на данните от изпратения от ЕК и попълнен от нас Въпросник, показва, че в много страни органът, който сега е компетентен да откаже признаване на решението, е същият, който беше компетентен да допусне неговото признаване. В България това също е така - компетентен е съответният Окръжен съд.

Франция е променила законодателството си и е въвела състезателно производство след въвеждането на новата европейска уредба по отношение на възможността за отказ да се признае чуждестранното съдебно решение. Нейният представител заяви, че то е въведено като гаранция за равенството на страните в процеса.

Срещу тази практика бяха направени възражения от страна на представителите на Ирландия, Австрия, Полша, Обединеното кралство и България.

Застъпих тезата, че въвеждането на състезателно производство за случаите по чл. 36, ал. 2 от Регламента на практика представлява процес в процеса и противоречи на смисъла на промяната, а именно - премахването на екзекватурата и въведеният нов принцип на автоматично признаване на съдебните решения.

Бяхме подкрепени и от представителите на Европейската комисия, които заявиха, че трябва да се има пред вид, че отказът от признаване е само една инцидентна възможност, включена като изключение и при определени условия в общия принцип - автоматичното признаване на решенията.

Представителството на страните по Регламента не е уредено, липсва такова изрично прогласено задължение, това не се изисква и дълбоко законодателството на повечето държави. На практика то е задължително при само 6 държави - членки. В Испания е предвидено изискването за адвокат като процесуална представителство и пълномощник относно връчването на съдебните книжа, в Португалия също. Не трябва да се забравя, обаче, че в тези страни такива са изискванията и относно техните граждани и вътрешните производства. Във Франция във всички случаи на явяване пред Върховния съд е предвидено адвокатско представителство.

Материята за таксите не е визирана по новата регламентарна уредба.

В много държави - членки размерът на таксите и след влизане в сила на промените не се е променил. Съществуват и големи разлики - от 25 евро / каквато е нашата уредба / до 150 - 200 евро.

Представителите на ЕК обърнаха внимание, че, съгласно нормата на Брюксел 1 - чл. 42, такса не е била предвиждана. Този норма понастоящем, след премахването на екзекватурата, вече не съществува в сега действащия Регламент.

Представителите на много държави - членки, между които и аз, заявихме, че, след като изрично не е била прокламирана забраната за събиране на такси в производството за признаване на решенията, такава би могла да се въведе и това е вътрешна работа на всяка държава. Друг въпрос е определянето на нейния размер. Следва да се има пред вид, че

признаването на решенията по Регламента става автоматично и таксата не трябва да бъде много висока.

ОБЖАЛВАНЕ:

При повечето уредби, включително и при нас, обжалването се допуска на две нива.

В Ирландия изрично е, посочено, че това става пред Върховния съд, но тук се касае за практика за Апелативен съд, пред вид превода - High Court означава Court of appeal. В Обединеното Кралство също е предвидена възможността, но при много ограничени предпоставки, за обжалване пред Върховния съд.

ИЗПЪЛНЕНИЕ:

Изпълнението е уредено детайлно по Регламента:

1/ Предвидена е Декларация за изпълняемост.

Представителите на доста държави заявиха, че са допуснати грешки при попълването на изпратения от ЕК Въпросник в тази част. Темата ще бъде обсъдена по-нататък.

2/ Фазата на изпълнението::

-премахването на екзекватурата означава, че вече няма разделяне на производството на признаване изпълнение на съдебните решения.

- различни са органите, които осъществяват изпълнението. Например в Португалия преди самото изпълнение съществува административно производство, при което се търси доброволно плащане.

В Унгария производствата за изпълнение на националните решения са различни от тези по отношение на чуждестранните.

В Словакия съществува различие относно сроковете по отношение на националните и чуждестранните решения.

Съгласно чл. чл. 41, ал. 1 от Регламента, производството по изпълнение относно националните решения следва да бъде еднакво с това относно чуждестранните такива, тъй като съществува равенство между гражданите на ЕС.

Съгласно чл. 41, ал. 2 изпълнението не трябва да противоречи на обществения ред.

Беше подчертано, че в много държави съществува уредба, противоречива на Регламента в случай на отказ от изпълнение - Франция, Словакия е др.

3/ Представителство: тази тема е идентична с представителството във фазата на признаването, или по-скоро на отказа за такова.

4/ По същия начин стои и въпросът с таксите по време на изпълнението.

5/ Необходимостта от превод:

Принципът е, че преводът не се извършва служебно, не е автоматичен, а следва да се представи, когато е необходим.

Взех думата за да обясня нашата нормативна уредба на чл. 622а от ГПК, според която за провеждане на изпълнението е необходимо копие от решението /официално/ и съответните документи. По отношение на превода, такъв се изготвя, когато това е необходимо.

В Обединеното Кралство, например, се изисква превод, освен ако документите не са на френски език.

ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА РЕГЛАМЕНТА:

Процесът ще е дълъг във времето и първите Доклади относно функционирането му ще трябва да се изготвят към 2022 г.

Необходимо е в хода на прилагането му от страна на държавите - членки да се изпраща информацията относно:

-броя на постъпилите искания,

- броя на случаите на отказ за изпълнение и мотивите за това.

В тази връзка от изключителна важност са данните, които ще се получат от компетентните съдилища в държавите - членки.

Изключително важен и противоречив и към настоящия момент е въпросът дали постановените *предварителни обезпечителни мерки* попадат в обхвата на Регламента. На този въпрос ще бъде посветена отделна тема по време на някоя от следващите срещи.

По т. 8. Следващи предвидени срещи на Мрежата:

От представителите на ЕК бяха обявени предстоящите редовни срещи на ЕСМГТД за следващата година, които представям на Вашето внимание, с оглед бъдещо планиране:

- годишна среща за 2015 г. - 22.01.2016 г. - Брюксел
- 14-15.03.2016 г. - Брюксел
- 25-26.04.2016 г. - Амстердам /пред вид поемане от страна на Холандия на председателството на Съвета/ - посветена на Брюксел 2а
- 15-16.06.2016 г. - Брюксел
- 26-27.09.2016 г. - Брюксел
- 23-24.11.2016 г. - Брюксел.

Както знаете, следващата среща се проведе в Люксембург на 9 и 10 ноември 2015 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НАЙДЕНОВА,

Като приложение към настоящия Доклад Ви представям попълнения от всички държави - членки Въпросник по приложението на Регламент 44 и на неговия ревизиран вариант - РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1215/2012 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела /на английски език/.

Използвам възможността да предложа на Вас и на членовете на Международната комисия към ВСС да бъде организирана среща между членовете на Вътрешната съдебна мрежа по граждански и търговски дела и мен, като национално лице за контакт, за да обсъдим бъдещата дейност, събирането на информация и по-нататъшното развитие на дейността ни.

Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела вече е сериозно официализирана, пред вид факта, че са й вменени определени задължения във връзка с предоставяне на информация па различните Регламенти, поддържане и събиране на необходимата база данни и на информацията относно законодателството и компетентността, намираща се в Европейския съдебен портал. За извършване на тази дейност е необходима стройна организация и съвместна работа както между съдилищата, така и между нас като членове на мрежата, а отделно

от това - тясно сътрудничество с Министерство на правосъдието, в качеството му на Централен орган по голяма част от Регламентите и и във връзка с работата ни по изработване на нотификациите по тях.

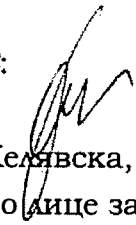
Удачно би било и създаване на РЕГИСТЪР с информация по отделните Регламенти, както и публикуване на страницата на ВСС на координатите на националната лице за контакт и членовете на Вътрешната мрежа.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

Въпросник по приложението на Регламент Брюксел 1а и на ревизирания му вариант в отделните държави - членки - на английски език.

София, 27.10.2015 г.

С УВАЖЕНИЕ:

Богдана Желявска,
Национално лице за контакт към
Европейската съдебна мрежа по
Граждански и търговски дела